

NAMN ATT MINNAS

HARALD WIGFORSS

Harald Wigforss, som inom parentes sagt varken fysiskt eller psykiskt har någon släktskap med sin om möjligt mera kände namne Ernst, började sin politiska bara som en tämligen slätkammad högerman. Han är i dag en allt annat än slätkammad liberal. Inte ens — eller varför inte allra minst? — i denna tidskrift kan det betecknas som en utveckling till det sämre.

Efter en fil. kand. i Lund — där hans studier handledes av den frodige och fryntlige Edvard Thermanius, den svenska statskunskapens Chesterton — blev Wigforss år 1933, samma år Hitler tog makten, hör och häpna, medarbetare i Nya Dagligt Allehanda. Redan efter ett år slet han sig emellertid loss ur denna för honom föga kongeniala miljö, där Leon. Ljunglund varje natt mottog verbalinspirerade budskap av en valkyria, som uppsökte honom i drömmen, och räddade sig över till den betydligt sobrare atmosfären i Östergötlands Dagblad under Ivar Andersons chefsskap.

År 1938 anställdes han i den politiska organisation, som då ännu bar det kampglada och eggande namnet Allmänna Valmansförbundet, alltså numera högerpartiet. Han fungerade där närmast som sekreterare åt den dåvarande partiledaren Gösta Bagge och det var nog åtskilliga fåkunniga, som menade att kaka hade sökt maka. Vad som på avstånd uppfattades som Bagges svala, avståndstagande, oengagerade, en smula syrligt intelligens-

aristokratiska attityd tyckte man avspeglades hos hans famulus Wigforss. Den hade redan givit sig till känna i Wigforss' journalistik, som var välinformerad, välformulerad och väl träkig.

Vändpunkten i Wigforss' utveckling som personlighet och publicist skedde, när han år 1940 blev redaktör för Nordens Frihet, den lilla, men ur opinionsbildande synpunkt betydelsefulla veckotidning, som, inspirerad främst av Sigurd Curman och Nils Ahnlund, började utkomma efter marsfreden 1940. Tidningen var organ för samfundet Nordens Frihet, som till en början haft till uppgift att stödja Finlands kamp och i opposition mot samlingsregeringens återhållsamma och försiktiga Finlands-politik kräva en mera positiv och aktiv svensk insats för Finland. I och med det tyska överfallet på Danmark och Norge den 9 april 1940, blott några veckor efter tidningens start, fick Nordens Frihet en vidgad uppgift; det gällde ju nu att också föra de förtryckta skandinaviska broderfolkens talan. När Finland midsommaren 1941, man kan väl säga nolens volens gjorde gemensam sak med Tyskland mot Ryssland, kom Nordens Frihet av naturliga skäl i ett svårt läge, ett läge, som präglades av vad engelsmännen kallar *divided loyalties*. Inställningen till Finland svalnade högst betydligt och huvudvikten lades vid sympatyttringar för de ockuperade grannfolken i syd och

väst och en tämligen hetsig kritik av den officiella neutralitetspolitiken.

Inte så få av dem, som ursprungligen stött Nordens Frihet, fick väl efterhand ett intryck av att tidningen blivit mera antitysk än pronordisk. Det skulle legat nära till hands att sätta ett likhetstecken mellan de två epiteten — om det inte varit för Finlands skull. De som en gång anslutit sig till Nordens Frihet därför att de betraktade Finlands sak som vår, hade säkerligen svårt att smälta tidningens bristande förståelse för Finlands tvångsläge, liksom för den svenska regeringens tvångsläge i en situation, där just av hänsyn till Finland den förda politiken, på det hela taget, var den enda möjliga. Men alldeles oavsett de meningsbrytningar, som kunde råda om tidningen Nordens Frihets politiska kurs, fanns det bara en mening om det sätt på vilket den redigerades: att det var lysande. Det var en ny och frigjord Harald Wigforss, som framträdde i dess spalter, lidelsefull i sitt patos likaväl som i sin polemik, på ett utomordentligt sätt förenande stridbarhet med stringens.

Ingenting kunde under sådana omständigheter vara naturligare än att Harald Wigforss år 1944 utsågs till Göteborgs Handels- och Sjöfartstidnings stockholmsredaktör eller att han ett år senare, då Knut Petersson efter Segerstedts frånfälle blev Handelstidningens chefredaktör, utsågs till tidningens andre redaktör, eller att han efter Knut Peterssons avgång 1957 efterträdde honom. Att taga arv efter Torgny Segerstedt i Handelstidningen var en övermänsklig uppgift och det kan inte förnekas att tidningen lång tid efter Segerstedts bortgång gjorde ett färglöst och urvattnat intryck. Men det kan lika litet förnekas att Handelstidningen på senare år har börjat återerövra sitt gamla anseende. Detta beror naturligtvis i viss mån på att

minnet av Segerstedt förbleknat, så att jämförelsen inte behöver bli så påträngande. Men det beror framför allt på att Handelstidningen under Harald Wigforss ledning börjat få en ställning i svensk opinionsbildning, som — mutatis mutandis — erinrar om den tidningen hade under Segerstedt-epoken.

De tre här nämnda GHT-redaktörerna: Segerstedt, Petersson och Wigforss har allesammans tre förnäma publicistiska egenskaper gemensamt, nämligen personlighet, självständighet och integritet. Men hos den fine, i så många avseenden beundransvärde tidningsmannen Knut Petersson med hans subtila ironi fanns ett visst drag av torra, av oförmåga att engagera och entusiasmera, som i hög grad saknades hos hans företrädare, men också saknas hos hans efterträdare. Harald Wigforss har, vilket redan framgått, en stridbarhet och ett patos, som kan föra tanken till Segerstedt, även om dessa egenskaper hos Wigforss i helt annan grad än fallet var hos Segerstedt, tyglas av ett kritiskt förnuft. Resultatet har blivit att Handelstidningen ur opinionsbildande synpunkt nu på nytt framstår som landets utan jämförelse främsta liberala tidning.

Det bästa belägget för Handelstidningens obändiga vilja till oberoende finner man kanske i dess utrikespolitiska kurs, som utmärkts av klar beaktelse till vår samhörighet med Europagemenskapen och västblocket, illusionsfri syn på FN och kraftfullt avståndstagande från FN:s olycksaliga Kongo-politik och speciellt den väpnade interventionen i Katanga. Men också inrikespolitiskt har Handelstidningen i en rad fall visat sin oavhängighet av snäva partisynpunkter, inte minst genom sitt stöd åt tanken på en allmän borgerlig samverkan. Det som gör att läsningen av Handelstidningen hör till de mest stimulerande upplevelserna i svensk press är emel-

lertid inte bara känslan av att de åsikter man möter är intelligenta, självständiga och ärliga, helt oberörda av ovidkommande hänsyn, utan också att de har en personlig, inte sällan

skarp, ofta spirituellt, alltid frimodig accent, som man inte är bortskämd med i dagens alltmer konformistiska svenska samhällsdebatt. Den accenten är i hög grad Harald Wigforss'.

G. U.



modern

konservativ

debatt

läs

Svensk Linje

organ för modern konservatism

PRENUMERATION 5 nr/år 10 kronor

POSTGIRO 29 82 24 Göteborg